ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ

Л. Ю. Бабінцева

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

Государственную систему информационного мониторинга фармацевтического рынка предлагается создавать на основе автоматизации процессов управления обеспечения лекарственными средствами за счет использования информационных технологий. Предлагается объединение существующих баз данных и разрабатываемых в интегрированную систему баз данных на основе единых государственных и отраслевых классификаторов.

У концепції розвитку фармацевтичної галузі України, що була прийнята на VI Національному з'їзді фармацевтів (2005 р.), підкреслена необхідність створення національної політики щодо пріоритетного забезпечення населення лікарськими засобами (ЛЗ), а також впровадження міжнародних стандартів належної виробничої, клінічної, лабораторної, дистриб'юторської, аптечної та інших практик.

Одним із найважливіших напрямів є створення єдиного інформаційного поля у фармації, основне завдання якого полягає в забезпеченні суб'єктів фармацевтичного ринку об'єктивною, оперативною, доказовою та доступною інформацією, що буде сприяти якісному медичному обслуговуванню населення.

Сьогодні в обігу країни знаходяться близько 13,0 тис. найменувань ЛЗ, із них 33,5 % вітчизняного виробництва, 66,5 % – імпортного. Виробництво ЛЗ здійснюється 141 фармацевтичним підприємством-виробником.

Зрозуміло, що регулювання фармацевтичного ринку неможливе без інформаційного моніторингу шляхом автоматизації процесів управління забезпеченості лікарськими засобами.

Відомості, отримані в результаті нагляду за фармацевтичною діяльністю і контролю над безпекою, ефективністю й якістю ЛЗ, є основою для об'єктивного аналізу ситуації у сфері обігу лікарських засобів.

До державної системи інформаційного моніторингу пропонується включити такі основні показники:

– виключення дублювання введення інформації та підвищення її достовірності за рахунок ототожнення раніше введеної інформації;

– можливість обміну повідомленнями між територіально розподіленими компонентами;

– підвищення ефективності державного регулювання сфери обігу лікарських засобів;

– забезпечення автоматизованого інформаційного обміну між територіальними органами;

– організація взаємодії з інформаційними системами інших міністерств і відомств у рамках створення електронного уряду.

Функціонування системи повинно грунтуватися на технології функціонування бізнес-процесів, реалізація яких об'єднає в єдине ціле учасників системи, потік робіт, функції та виконавців цих функцій, а також правила управління їх послідовністю. Система є комплексом взаємопов'язаних модулів, кожен з яких має своє функціональне призначення, а також містить необмежену кількість користувачів і структурних одиниць.

Система повинна забезпечити: автоматизацію ведення реєстру ЛЗ, виробів медичного призначення та медичної техніки, дозволених до застосування в Україні; персоніфікований облік призначення пацієнтам ЛЗ у процесі надання медичної допомоги; персоніфікований облік відпуску ЛЗ в аптечній мережі; облік закупівель і раціонального використання лікарських засобів, медичної техніки та виробів медичного призначення на всіх рівнях надання медичної допомоги. Окрім того, має бути автоматизація обліку інформації про побічну дію лікарських засобів; моніторинг цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення; моніторинг імпорту/експорту лікарських засобів і виробів медичного призначення.

Для медичних організацій, що здійснюють фармацевтичну діяльність, система дозволить налагодити ефективний облік діяльності організації, надасть можливість своєчасно отримувати та використовувати інформацію про передові досягнення в області фармації. Для населення єдиний інформаційний банк даних системи дозволить надавати кількісну й якісну інформацію про ЛЗ.

Моніторинг цін на лікарські засоби система проводить за видами цін, що включають міжнародні; СІР (іноземні представництва); оптові (оптові фірми); роздрібні (аптечні організації).

Інформаційний обмін між компонентами системи повинен здійснюватися за допомогою компонент Сервера об'єктів в єдину інформаційну систему охорони здоров'я.

Зазначимо, що сервер об'єктів буде виконувати ряд базових функцій і дозволить реалізувати в зв'язці з

© Л. Ю. Бабінцева

Сервером додатків і Сервером баз даних розподілений збір і зберігання даних медичної інформаційної системи.

Сервер об'єктів повинен мати можливість гнучкого нарощування і змінення структури об'єктів на усіх рівнях ієрархії й автоматичного тиражування змін на потрібні рівні залежно від відповідних налаштувань. Крім того, сервер об'єктів забезпечує унікальну системну (внутрішню) ідентифікацію за усіма рівнями ієрархії для тих об'єктів, для яких це необхідно, і тиражування інформації про всі об'єкти за усіма рівнями ієрархії.

Друга функція – розподілене тиражування конфігурації об'єктів, конфігурації баз даних (групи таблиць для зберігання інформації про об'єкти системи) і самих даних між вузлами системи, об'єднаними в ієрархічну мережу.

Накопичений за останні роки досвід показав, що неможлива взаємодія різних систем за відсутності єдиного стандарту повідомлень, що об'єднує різні системи в єдину розподілену мережу даних. А для забезпечення безперебійної роботи розподілених об'єктів потрібен постійний, стійкий зв'язок між ними, що підтримує технологія серверів повідомлень.

Зрозуміло, що подібна взаємодія системи забезпечується за рахунок дотримання єдиних організаційних, методологічних і програмно-технічних принципів, насамперед, шляхом уніфікації значень показників, що включаються у відомості про об'єкти обліку, на основі застосування єдиних класифікаторів і довідників, а також застосування для інформаційної взаємодії з суміжними інформаційними системами єдиних протоколів телекомунікаційних мереж, форм документів і форматів даних, що передаються на електронних носіях. Для всіх учасників інформаційного обміну системи за основу пропонується прийняти єдиний стандарт повідомлень – XML.

Висновки. Створення та впровадження інформаційної системи управління обігом лікарських засобів є одним із важливих елементів моніторингу та регулювання фармацевтичного сектора охорони здоров'я. Система має забезпечити автоматизацію процесів управління забезпеченості лікарськими засобами, зокрема ведення реєстру лікарських засобів, державних формулярів, приписів тощо; взаємодію з різними організаціями, які працюють в галузі охорони здоров'я та за її межами; облік закупівель і раціональне використання лікарських засобів на всіх рівнях надання медичної допомоги; моніторинг цін тощо.